

Stichting Erfgoed Oud-Poelgeest

Jaarverslag 2019

Deel 1: Verslag van het bestuur.

Jaarverslag Stichting Erfgoed Oud-Poelgeest 2019

Het jaarverslag van de stichting bestaat uit twee delen. Deel 1 bevat het verslag van het bestuur, waarin beschreven wordt welke activiteiten, projecten en beheer- en onderhoudswerkzaamheden in 2019 hebben plaatsgevonden. Deel 2 bevat het financieel jaarverslag, opgesteld door accountantskantoor Bunnig & Partners.

Algemeen

Landgoed Oud-Poelgeest is een historische buitenplaats in Oegstgeest, bestaande uit een parkbos (ca. 10 ha.) met historische betekenis en meerdere rijksmonumenten: het **kasteel** uit 1668, de **tuinmanswoning** (eerder paardenstalling) en het **koetshuis** uit de negentiende eeuw, een neogotische **kapel** aan de Trekvaart, een monumentale **poort met toegangshek**, een **boogbrug** en een **waterput** uit 1550.

Het landgoed is eigendom van de gemeente Oegstgeest. De Stichting Erfgoed Oud-Poelgeest heeft het landgoed met opstallen in erfpacht, met de verplichting het geheel in goede staat van onderhoud te houden. Sinds de 80-er jaren van de vorige eeuw worden de monumenten stap voor stap gerestaureerd.

Het kasteel, het koetshuis (incl. de in de 70-er jaren daaraan vast gebouwde uitbreiding met hotelkamers) en de niet als monument aangemerkte Oranjerie zijn verhuurd aan Kasteel Oud-Poelgeest BV, die het gehuurde als vergaderlocatie en hotel exploiteert. Ook de tuinmanswoning is (vanuit een voorgeschiedenis als bedrijfswoning) verhuurd.

Het Landgoed Oud-Poelgeest is vrij toegankelijk voor publiek. Het park biedt, vaak in combinatie met de gebouwen, plaats aan diverse buitenactiviteiten. Er vinden culturele manifestaties, rondleidingen en schoolbezoeken plaats.

De Stichting Erfgoed Oud-Poelgeest dient het algemeen belang en heeft geen winstoogmerk. De stichting heeft een ANBI-status (www.anbi-s.nl/stichting-erfgoed-oud-poelgeest).

Het bestuur

Het bestuur voert zijn taken uit in overeenstemming met de stichtingsstatuten en de Governance Code Cultuur. Zowel t.a.v. het onderhouden van externe contacten, als bij werkzaamheden in het kader van onderhoud en restauratie werkt het stichtingsbestuur nauw samen met directie en team van Kasteel Oud-Poelgeest BV.

De bestuursvergaderingen vonden in het verslagjaar plaats op 25 maart, 20 mei, 8 juli, 9 september en 11 november. Daarnaast vond veelal wekelijks overleg plaats om werkzaamheden en activiteiten voor te bereiden en af te stemmen tussen bestuursleden onderling en tussen bestuursleden en (directeur van) de BV. Op 14 januari 2019 zijn de stichting en Kasteel Oud Poelgeest B.V. drie nieuwe overeenkomsten aangegaan, als

gevolg waarvan de huurprijs is aangepast, de verantwoordelijkheid voor onderhoud is herverdeeld en een leningsfaciliteit ter beschikking is gesteld.

Bestuurssamenstelling

Het bestuur van de Stichting Erfgoed Oud-Poelgeest bestond in 2019 uit:

- ir. A.E. (Annelies) Koningsveld-den Ouden, voorzitter
- mr. drs. I.O. (Ivar) Svensson, secretaris
- mr. J.A. (Jerôme) van Zuijlen, penningmeester tot 1 april 2019,
- K.H. (Karel) van der Flier, penningmeester vanaf 20 mei 2019,
- P.A. (Anne) de Jong, bestuurslid onderhoud en beheer van de opstallen,
- J. (Jeroen) Schuit, bestuurslid onderhoud en beheer van het landgoed.

Doel van de stichting

Stichting Erfgoed Oud-Poelgeest heeft ten doel:

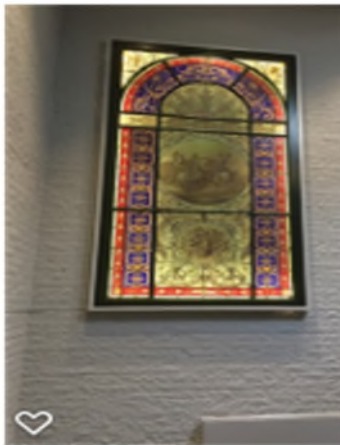
- het in stand houden van de historische buitenplaats ‘Oud-Poelgeest’ en de zich op dit landgoed bevindende rijksmonumenten;
- het landgoed en de daarop aanwezige gebouwen en monumenten te beheren en waar nodig en mogelijk te restaureren;
- het uitvoeren van (restauratie)projecten en onderhoud, waaronder ook het herstel en de instandhouding van het in Engelse landschapstijl aangelegde parkbos met grachten, een vijver en een boogbrug, alsmede de nog aanwezige elementen van de oudere geometrische aanleg, waaronder een ‘grand canal’, een oprijlaan met rondeel en beuken-, eiken- en lindelane;
- het leveren van expertise, inzet en middelen voor het realiseren van bovengenoemde projecten en onderhoud, waaronder het begeleiden van vrijwilligers die zich inzetten voor het realiseren van bovengenoemde projecten en onderhoud;
- de (publieksbeleving van de) cultuur-historische waarden van ‘Oud-Poelgeest’, alsmede het draagvlak voor het behoud en de ontwikkeling van dit culturele erfgoed, te vergroten, en
- voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.

De stichting tracht deze doelen te bereiken door het organiseren van, en/of deelnemen aan, culturele manifestaties, het onderhouden van contacten met verwante organisaties en met overheden, het verwerven van fondsen, subsidies en giften van overheden en particulieren en al hetgeen in de ruimste zin daarmee verband houdt, waaronder begrepen het verhuren van de opstallen.

Vrijwilligers

Sinds 2013 zijn er vele vrijwilligers die bijdragen aan het onderhoud van het park en de gebouwen. Twee **klusvrijwilligers** voeren reparaties uit in, om en aan de gebouwen, inventaris en roerende zaken. Zij werkten in 2019 onder meer aan restauratie van de Duiventil, een boekenkastje in de bestuurskamer en aan een raamwerk voor het glas-in-loodraam dat oorspronkelijk boven de entree deur van het Kasteel hing. Dit glas-in-loodraam is gerestaureerd door *Atelier de l'Art* en is na renovatie van het trappenhuis van het hotelgebouw in een nieuw, verlicht raamwerk daar teruggehangen.

De **bosgroep** kwam ook in 2019, afwisselend op dinsdag-, woensdag- en zaterdagmorgen en op de donderdagmiddag, 24 maal bijeen. In de zomermaanden zijn op een bosdag meestal rond de 25 vrijwilligers aan het werk; in de koudere maanden iets minder. De werkzaamheden bestaan uit het verwijderen van ongewenste begroeiing in het parkbos (bramen, brandnetels, zaailingen, berenklaauw e.d.) en bladafval, het snoeien van bomen, heesters en struiken, het verwijderen van dode bomen en gevallen takken, het in stand houden en bijwerken van paden en het planten van bollen en inzaaien van gras.

Externe contacten en deelname aan overlegplatforms

Provincie en regio:

De voorzitter is namens Stichting Erfgoed Oud-Poelgeest actief deelnemer van:

- de "Erfgoedtafel Landgoederen" van de provincie Zuid-Holland en enkele door deze tafel ingestelde werkgroepen, waaronder de Werkgroep Communicatie;
- de "Erfgoedtafel Trekvaarten" van de Provincie Zuid-Holland.

Gemeente Oegstgeest

Zowel bestuurlijk als ambtelijk vindt overleg plaats met de gemeente. In 2019 betrof dit met name de omgevingsvergunningen en daartegen door omwonenden ingebrachte bezwaren in het kader van de projecten "Herstel Oprijlaan en Tweede Toegang" en "Boerhaavetuin en Parkeerplaats".

Platform Kunst, Cultuur en Erfgoed Oegstgeest

St. Erfgoed Oud-Poelgeest is één van de 22 deelnemers aan het Platform Kunst Cultuur en Erfgoed Oegstgeest, dat tot doel heeft een ontmoetingsplaats te zijn voor mensen en organisaties die zich in Oegstgeest inzetten voor die doelen. Elkaar ontmoeten, leren kennen en komen tot samenwerking.

Regelmatig is samenwerking en afstemming gezocht met het **Cultuurfonds Oegstgeest** en met de **Stichting Dorpsmarketing Oegstgeest**.

Op het landgoed vinden jaarlijks, onder leiding van gidsen van IVN, 'stinsenplantenwandelingen' plaats in het voorjaar en bessen- en paddenstoelenexcursies in het najaar.

Restauratie, onderhoud en beheer

Gesubsidieerd monumentaal onderhoud aan Kasteel, Koetshuis en Kapel, op basis van BRIM en SIM (Subsidieregeling Instandhouding Monumenten), mede gefinancierd door de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE).

Kasteel: In vervolg op het in 2018 uitgevoerde werk aan de achter- en rechterzijgevel, werden in het verslagjaar 2019 de voor- en linkerzijgevel gerestaureerd (schilderwerk en houtherstel). Omdat het Kasteel hiervoor, nu ook aan de voorkant, maanden in de steigers moest staan, werden de steigers bekleed met fotodoek. Vele wandelaars merkten daardoor nauwelijks op dat het Kasteel in de steigers stond en diverse activiteiten konden tijdens de werkzaamheden doorgang vinden.

Ook aan de gevelrestauratie van het Koetshuis werd in het verslagjaar gewerkt. Dit jaar werden de daklijsten, boeiboorden en kozijnen in de zijgevels aangepakt.

Niet gesubsidieerd monumentaal onderhoud, betreft onderhoud aan de Tuinmanswoning. In 2018 werd al gestart met onderhoudswerkzaamheden (gevels en schilderwerk), die in 2019 zijn afgerond.

Gesubsidieerde restauratie- en herstelprojecten. In het verslagjaar werden twee door de Provincie Zuid-Holland gesubsidieerde projecten gerealiseerd: Boerhaavepark en Herstel Oprijlaan en 2^e toegang.

Het project “Herstel Boerhaavepark” betreft het parkdeel rond de Tulpenboom van Boerhaave, gelegen in het NO-deel van het landgoed. Het project omvatte het snoeien en rooien van bomen rondom de Tulpenboom, zodat deze voldoende licht zal krijgen om te herstellen en uit te groeien. Daarnaast zag het plan op het egaliseren, draineren en deels verleggen van paden in dit deel van het park, het opschonen van de oevers en baggeren van de watergangen, waaronder de Noordoostgracht en de sloot naar de Haarlemmer-trekvaart. Het project is goeddeels in 2018 uitgevoerd. Als laatste onderdeel werden er van 7 t/m 12 februari 2019 baggerwerkzaamheden uitgevoerd. Dit kon pas gebeuren nadat de Kwaakdam was aangelegd. De bagger werd, na getest te zijn op verontreiniging, niet goedgekeurd om zomaar te worden gestort. Ruim 1000 m3 bagger is uit de gracht gehaald en afgevoerd. Hiermee werd het project ‘Boerhaavepark / NO-deel’ afgesloten.

Het project 'Herstel Oprijlaan en tweede toegang' is in 2019 afgerond. Dit project omvatte het herstellen van de Oprijlaan en het Rondeel, het verlengen van het Boerhaavelaantje tot aan de Kwaakdam en het realiseren van een tweede toegang van het landgoed naar de Kwaaklaan. Door de aanleg van een tweede toegang van en naar het landgoed kon op de oprijlaan eenrichtingverkeer worden ingesteld. Naar verwachting zal dit bijdragen aan behoud van het wegdek en herstel van de kapotgereden stinsenplanten en flora ter weerszijden van de oprijlaan.

Bijzondere activiteiten, momenten en evenementen in 2019

Op 14 januari 2019 tekenden bestuurders van de Stichting Erfgoed Oud-Poelgeest en Kasteel Oud-Poelgeest BV, na lang en intensief overleg, een samenwerkingsovereenkomst, een leningsovereenkomst en een aanvullende huurovereenkomst. In deze drie, nauw met elkaar samenhangende overeenkomsten werden de verwevenheid van de twee rechtspersonen in de twee-eenheid die BV en stichting vormen, en de overeengekomen verdeling van taken en verantwoordelijkheden voor restauratie, renovatie, onderhoud en beheer uitgewerkt en geregeld.

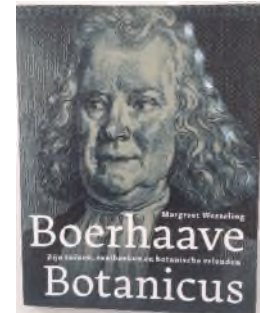

Op 24 januari was de voorzitter te gast bij het Milieu Educatief Centrum (MEC). Het MEC is gehuisvest in het gebouw van IJclub Oegstgeest, naast Oud-Poelgeest. MEC organiseert jaarlijks diverse excursies, waaronder lentewandelingen voor basisschoolleerlingen (kinderen van 7 -10 jaar oud) op het landgoed. Deze avond werd

aan de hand van een presentatie gesproken over de historische parkaanleg en over actuele zaken m.b.t. onderhoud en beheer van het parkbos.

Op 8 mei ontmoetten de RvC en bestuurder van KOP BV en bestuursleden van de Stichting elkaar bij een *walking dinner* in de Kasteelbar. Bij deze gelegenheid werd afscheid genomen van scheidend penningmeester Jerome van Zuijlen.

Zondag 19 mei organiseerde Dorpsmarketing Oegstgeest in samenwerking met de Rijnlandse Boekhandel een Boerhaave-lezing op Oud-Poelgeest. De lezing van bioloog en schrijfster Margreet Wesseling ging over een onbekende kant van de beroemde Leidse arts Herman Boerhaave: zijn leven als plantkundige. Margreet Wesseling ontdekte in de zaaiboeken van Boerhaave, waarin hij precies bijhield wat hij zaaide in de Hortus en op Oud-Poelgeest, veel nieuwe informatie die zij, gecombineerd met gegevens uit de vele brieven van Boerhaave, boeiend beschreef in haar boek "Boerhaave Botanicus".

Op 10 juni, Tweede Pinksterdag, was de 12^e editie van de Dag van het Kasteel, een landelijk evenement dat georganiseerd wordt door de Nationale Kastelenstichting. Het thema in 2019 was "Treed terug in de tijd...." In de regio Zuid-Holland wordt deelgenomen aan de Dag van het Kasteel met 'Hollands Buiten': een reeks landgoederen en buitenplaatsen tussen Hillegom en Den Haag, waartoe ook Oud-Poelgeest behoort. Deze Zuid-Hollandse deelname wordt mede mogelijk gemaakt door provincie Zuid-Holland en Fonds 1818 en wordt georganiseerd door Erfgoedhuis Zuid-Holland. Vele bezoekers bezochten het landgoed en namen deel aan de activiteiten voor jong en oud.

Tijdens de Dag van het Kasteel vond ook de feestelijke onthulling plaats van de Duiventil, die door vrijwilligers van Oud-Poelgeest prachtig werd gerestaureerd en van een geheel nieuw onderstel werd voorzien. De onthulling werd verricht door Els Timmers, oud-burgemeester van Oegstgeest. Zij deed dat al eens eerder in mei 2002, toen een grote restauratie van het Koetshuis was voltooid. Ten behoeve van die restauratie werd de Oegstgeester dakpan nagemaakt, waarmee het dak van het Koetshuis is belegd. Ook op de duiventil liggen 40 Oegstgeester dakpannen, die in 2002 werden beschilderd door leerlingen van basisscholen in Oegstgeest. Met de feestelijkheden rond de Duiventil dankte Oud-Poelgeest de vele vrijwilligers die elke twee weken een dagdeel helpen om parkbos en gebouwen te onderhouden.

Op 13 september, de vrijdag voorafgaand aan het Open Monumenten & Osker Weekend, was het Klassendag in Oegstgeest. Een initiatief van Stichting Osker en de basisscholen in Oegstgeest. Het programma omvatte een gastles op school over een monument, aan de hand van een speciaal voor deze gelegenheid gemaakte "Monumenten Kijkwijzer" en daarna een excursie en rondleiding op een monument in Oegstgeest.

Oud-Poelgeest ontving twee klassen, van de Hofdijkschool en Montessorischool, die door bestuursleden van de stichting werden rondgeleid over het landgoed en door het Kasteel. Vooral de kasteelzolder maakte indruk!

Op 14 en 15 september vond het Open Monumenten & Oeffer Weekend plaats, met het thema: "Plekken van Plezier". Op zondag 15 september nam ook Oud-Poelgeest deel met een divers programma. In het Kasteel waren rondleidingen en speelde een harpensembel o.l.v. Sabine Meijer. In het Koetshuis speelde het Pretorius blokfluitensembel en begeleidde Frans van Ruth zichzelf op de piano bij een lezing over de Oegstgeester componist Leander Schlegel.

In de middag was er de 'Universiteit van Oegstgeest', met een viertal lezingen in de Boerhaavezaal. Edmond Öfner sprak over "Een plezierige plek op Everest en Noordpool". Korneel Aschmann voerde zijn publiek "Mindful door het landschapspark". Ruurd Kok verhaalde levendig over de "Sporen van de mobilisatie en bevrijding op Oud-Poelgeest" en Margreet Wesseling sprak over "Het plezier van Boerhaave".

In de nacht van 14 op 15 oktober viel een hele grote tak uit een eik op en naast het terras bij het Koetshuis. De schade aan terras en terrasmeubelen was aanzienlijk.

Op 7 november bezocht de voorzitter de Erfgoeddag Zuid-Holland. Deze dag had als thema 'Vrijheid en verantwoordelijkheid; omgang met ons erfgoed' en vond plaats in Madurodam.

Op 23 november zette Sinterklaas voet aan wal in Oegstgeest. Hij nam met veel gevolg en muziek zijn intrek in het souterrain van Oud-Poelgeest en ontving in de hal de kinderen van Oegstgeest en hun ouders om met hem op de foto te gaan.

Op 7 & 8 december was het Kerstfair op Oud-Poelgeest. Een initiatief van twee Oegstgeester dames, die de bezoekers een unieke ervaring wilden bieden op een unieke locatie. De opening werd verricht door wethouder Huizing. Met muziek, zang, een wijnbar en vele kerststalletjes, waar van alles te koop is, kwamen de vele bezoekers gemakkelijk in kerstfeer. Voor de kinderen was er een overdekte kunstijsbaan.

Helaas werden op zaterdagmiddag 7 december, tijdens de Kerstfair, door vandalen de bijenkasten in de zuidwesthoek van het landgoed omver gehaald. *“Dit soort razernij hebben we nog nooit gezien. Met man en macht is geprobeerd de kasten zo snel mogelijk weer overeind te zetten en hopelijk zijn de bijenvolken daarmee gered. Maar we zullen tot het voorjaar moeten wachten om te weten of dat is gelukt”* vertelde de voorzitter van de Imkervereniging Oegstgeest en omstreken.

Terzijde: In de Oegstgeester Courant van 7 mei 2020 stond een artikeltje, waarin te lezen was dat de schade lijkt mee te vallen: *“De bijenvolken zijn wat kleiner geworden, maar ze hebben het in principe overleefd”*, meldde de imker.

Op 17 december was het de laatste bosdag van de vrijwilligers. Het is inmiddels traditie geworden dat zij dan door de hoteldirectie worden getrakteerd op oliebolletjes met bubbels. Bij deze gelegenheid werd ook stilgestaan bij de voltooiing van het project "Herstel Oprijlaan en tweede toegang" aan de uitvoering waarvan de vrijwilligers een aanzienlijke bijdrage hebben geleverd.

Dorpsmarketeer Marjolijn van der Jagt onthulde bij deze gelegenheid het naambord van het Boerhaavelaantje, het laantje dat loopt vanaf het Koetshuisterras naar de tweede toegang bij de Kwaaklaan. Hiermee werd ook op Oud-Poelgeest het Boerhaave-jaar afgesloten.

